

Evaluering af fodlænkeordningen

Samarbejdet mellem myndighederne

TRINE MØLLER LAGONI OG BRITTA KYVSGAARD
JUSTITSMINISTERIETS FORSKNINGSENHED
DECEMBER 2007

Sammenfatning

Denne evaluering angår *Lov om fuldbyrdelse af straf på bopælen under intensiv overvågning og kontrol*. Evalueringen vedrører et enkelt element ved fodlænkeordningen, idet den alene fokuserer på samarbejdet mellem myndighederne i forbindelse med 15-17-åriges afsoning i hjemmet. Baggrunden herfor er, at der i lovgivningen om fuldbyrdelse af straf på bopælen er anført, at der skal ske et samarbejde mellem Kriminalforsorgens afdelinger og de sociale myndigheder vedrørende denne aldersgruppe.

Det fremgår af lovgivningen, at der skal være samarbejde mellem Kriminalforsorgens afdelinger og de sociale myndigheder, for så vidt angår beslutningen om afsoningens form, ligesom det er angivet, at der skal ske et samarbejde omkring afsoningens indhold, idet handleplaner skal koordineres.

Evalueringen tager udgangspunkt i de personer, som påbegyndte afsoning i hjemmet i perioden 1.8.2006 til 18.9.2007. I alt inkluderer denne gruppe 42 unge, som ikke var fyldt 18 år på domstidspunktet. Inden afsoningen i hjemmet påbegyndte, var dog 15 af disse unge fyldt 18 år. Da kravet om samarbejde ikke gælder unge over 18 år, omfatter evalueringen af samarbejdet alene de øvrige 27 unge.

Evalueringen viser, at der i 13 af disse 27 forløb har været et samarbejde mellem Kriminalforsorgens afdelinger og kommunale og/eller regionale myndigheder vedrørende afsoningens form og/eller indhold, herunder udarbejdelsen af handleplaner eller aktivitetskemaer. Desuden er der i et enkelt tilfælde forsøgt etableret kontakt med kommunen. I de resterende 13 sager synes der ikke at have været et samarbejde med eller kontakt til andre myndigheder.

I otte tilfælde har der været et samarbejde om afsoningens form, mens der i ti af sagerne har været et samarbejde om afsoningens indhold.

Evalueringen omfatter endvidere en beskrivelse af alle de 42 unge, deres kriminalitet og afsoningsforløb. Det kan nævnes, at hovedparten af de unge tidligere er straffet, og at de fleste er dømt for voldsforbrydelser, typisk simpel vold efter § 244. Det kan videre nævnes, at tilladelsen til at afsones hjemme tilbagekaldes i fire tilfælde, enten fordi den unge ikke har overholdt de aftalte udgangs- og hjemkomsttider, eller fordi forbudet mod indtagelse af alkohol er overtrådt.

Indholdsfortegnelse

1. Indledning	4
2. Loven – dens tilblivelse og indhold	4
2.1 Lovens tilblivelse og formål	4
2.2 Ordningens betingelser, vilkår og procedurer	5
2.3 Samarbejde	7
2.4 Aktivitetsskemaer	8
3. Evalueringens data og metode	8
4. Beskrivelse af de unge og deres afsoning	9
5. Samarbejde	11

1. Indledning

Denne evaluering omhandler samarbejdet mellem de involverede myndigheder i forbindelse med afsoning i hjemmet. Evalueringen er en del af en mere omfattende evaluering af fodlænkeordningen, idet der i øvrigt skal gennemføres 1) en forløbsundersøgelse med fokus på omfang af og begrundelse for bortfald undervejs i forløbet, fra informationsbrev om mulighed for hjemmeafsoning sendes ud, til afsoningen i hjemmet er afsluttet, og 2) en recidivundersøgelse, hvor tilbagefald til ny kriminalitet kortlægges.

Ved udvidelsen af fodlænkeordningen i 2006 blev der sat fokus på samarbejdet mellem myndighederne i forhold til de 15-17-årige, der afsoner i hjemmet. Justitsministeriet besluttede i den forbindelse, at en evaluering af samarbejdet skal indgå i den samlede evaluering af ordningen.

Nærværende evaluering belyser, hvilke myndigheder der – ud over Kriminalforsorgens afdelinger – er involveret i beslutningen om og tilrettelæggelsen af unges afsoning med fodlænke samt samarbejdets indhold og karakter.

2. Loven – dens tilblivelse og indhold

2.1 Lovens tilblivelse og formål

Lov om fuldbyrdelse af straf på bopælen under intensiv overvågning og kontrol blev vedtaget 24. maj 2005.¹ Med loven indførtes en ny afsoningsform, idet der hermed blev muligt at afsone en ubetinget straf på bopælen frem for i fængsel eller arresthus. Under fuldbyrdelsen skal den dømte bære en sender om anklen, en såkaldt elektronisk fodlænke, og fuldbyrdelsen sker under intensiv overvågning og kontrol. Denne første lov om hjemmeafsoning gav færdselslovovertrædere med ubetingede straffe på indtil tre måneder mulighed for at udstå deres straf på bopælen.

Året efter, den 19. april 2006, blev der vedtaget en lov, der udvidede ordningen til også at omfatte unge, der ikke er fyldt 25 år på gerningstidspunktet, samt de færdselslovovertrædere, hvis dom også inkluderer andre forhold end færdselslovovertrædelser.² Rammen for ordningen er fortsat en dom på højst tre måneders ubetinget fængsel.

Inspirationen til loven om fuldbyrdelse af straf på bopælen kommer især fra Sverige. I Sverige har man gennem en årrække haft gode erfaringer med en ordning, hvor den dømte kan udstå kortere ubetingede fængselsstraffe på bopælen under intensiv overvågning og elektronisk kontrol. Ordningen blev indført som forsøgsordning i Sverige i 1994 og gjort permanent i 1999. I 2004 blev den

---

¹ Lov nr. 367 af 24. maj 2005.

² Lov nr. 304 af 19. april 2006.

udvidet til at omfatte personer med mindst to års fængselsstraf, der, som et led i udslusningen, kan udstå de sidste seks måneder af straffen på bopælen.

I de danske lovforslag fra 2004-2005³ og den endelige lov i 2005 er de positive svenske erfaringer tillagt stor vægt. Svenske undersøgelser viser, at der er et markant lavere recidiv hos de spiritusbilister, der har afsonet i hjemmet, i forhold til dem, der har afsonet i fængsel, at ordningen er mindre udgiftskrævende end straffuldbyrdelse i fængsel, og at der også er samfundsøkonomiske fordele ved, at den dømte under strafudståelsen kan fortsætte i sit job og dermed undgå indkomstbortfald.

Lovforslaget om en fodlænkeordning blev fremsat i 2005 samtidig med et lovforslag om skærpelse af straffen for spirituskørsel og kørsel i frakendelsestiden. Dette ville indebære en vækst i antallet af korte ubetingede frihedsstraffe, og indførelsen af fodlænkeordningen blev i den forbindelse set som hensigtsmæssig. Det viste sig imidlertid, at ordningen for færdselslovsovertrædere ikke blev anvendt i særligt stort omfang, idet der ikke var så mange, som ventet, der anmodede om at kunne afsone i hjemmet.

Høringssvarene i forbindelse med vedtagelsen af fodlænkeordningen i 2005 viste, at der var udbredt interesse hos Retsudvalget såvel som landets retter, politi, Kriminalforsorgen m.fl. for at udvide ordningen til at omfatte også andre grupper af dømte.⁴ Justitsministeriet angav ved samme lejlighed, at en udvidelse ville ske, såfremt evalueringen og erfaringerne med ordningen ville vise sig at være positive.

Samme år, 30. november 2005, fremsatte justitsministeren et forslag om at udvide ordningen til at omfatte unge, der er under 25 år på gerningstidspunktet.⁵ Fodlænkeordningen blev på daværende tidspunkt angivet som værende fuldt etableret og velfungerende personalemæssigt og organisatorisk. Det fremgår af forslaget, at det skal ses som et led i regeringens samlede indsats mod ungdomskriminalitet, idet formålet er at åbne muligheden for, at unge, som skønnes egnede, kan afsone på bopælen, så de kan passe deres job eller uddannelse, mens de afsoner straffen. Det fremhæves således i lovforslaget, at ordningen kan sikre bevarelsen af den tilknytning til arbejdsmarkedet eller uddannelsessystemet, som den unge måtte have. Videre nævnes, at ordningen dermed kan forbedre den unges muligheder for at opnå varig tilknytning til arbejdsmarkedet og medvirke til en reduktion i recidivrisikoen.

2.2 Ordningens betingelser, vilkår og procedurer

Fodlænkeordningen er en frivillig ordning. Som udgangspunkt får alle, som opfylder de formelle betingelser, tilbud om at afsone i hjemmet. På baggrund af den ansøgning om afsoning i hjemmet,

---

³ Lovforslag nr. 147 af 15. december 2004 og lovforslag nr. 12 af 23. februar 2005.

⁴ Kommenteret høringsoversigt vedrørende forslag til ændring af lov om fuldbyrdelse af straf m.v. af 22. februar 2005.

⁵ Lovforslag nr. 86 af 30. november 2005.

som de dømte indsender til Kriminalforsorgen, vurderes det, om ansøgeren opfylder de øvrige betingelser for at få tilladelse til at afsone med en elektronisk fodlænke.

Det er for første en betingelse, at afsoneren har en passende bolig, og at boligforholdene rent praktisk tillader, at strafudståelsen kan finde sted under overvågning og kontrol. Boligen må derfor ikke være af midlertidig karakter.

Det er for det andet en betingelse, at afsoneren har beskæftigelse i form af uddannelse, arbejde eller lignende i minimum 20 timer per uge. Er den dømte uden beskæftigelse, kan aktivering på et af Kriminalforsorgens godkendte samfundstjenestesteder opfylde beskæftigelseskravet.

En tredje betingelse for en tilladelse til strafudståelse på bopælen er, at tidligere hjemmeafsonere ikke i et tidsrum af to år forud for idømmelsen af den straf, som ansøgningen vedrører, er idømt højere straf end bøde.

Tilladelse til hjemmeafsoning betinges endvidere af, at familiemedlemmer og andre personer over 18 år med samme bopæl som den dømte giver samtykke til, at staffen kan udstås på den fælles bopæl. Samtykke er nødvendigt, idet der under afsoningen skal installeres elektronisk overvågningsudstyr og gennemføres uanmeldte kontrolbesøg, hvorfor tilsynsmyndigheden skal have adgang til boligen.

Afslag på udståelse af straf på bopælen kan gives, hvis det konkret vurderes, at afsoning hjemme ikke er hensigtsmæssig på grund af den dømtes personlige forhold, eller at afsoneren antagelig vil overtræde de gældende vilkår. Vurderingen kan bero på, at den dømte tidligere har overtrådt vilkårene i forbindelse med tilsynsforløb eller har et massivt misbrug af narkotika eller alkohol.

I forbindelse med fodlænkeordningen er der etableret otte regionale enheder, de såkaldte Intensiv Overvågningsenheder (IO-enheder), som alle er tilknyttet en afdeling af den frie kriminalforsorg. Det er IO-enhederne, der fungerer som tilsynsmyndighed, og som udarbejder egnethedsvurderinger, jf. det senere, og aktivitetskemaer for afsoningen. Det er endvidere IO-enhederne, der er ansvarlige for gennemførelsen af afsoning på bopælen, og som gennemfører uanmeldte besøg i hjemmet.

Inden IO-enheden udarbejder en egnethedsvurdering for en 15-17-årig, har en afdeling under Kriminalforsorgen i Frihed dog foretaget en første vurdering af, om den unge har et behov, der bedst tilgodeses ved en anbringelse i medfør af straffuldbyrdelseslovens § 78.

Det er Direktoratet for Kriminalforsorgen, der som sidste instans afgør, om den dømte kan afsone i hjemmet. Til brug for denne afgørelse har IO-enhederne, efter den frie kriminalforsorgs første screening, foretaget mere indgående undersøgelser af den dømtes egnethed til fuldbyrdelse af straf

på bopælen. Egnethedsvurderingen indeholder en redegørelse for de personlige forhold, herunder den dømtes boligforhold, beskæftigelsesforhold, eventuelle misbrug m.v.

Ud over betingelserne for at få tilladelse til at afsoner i hjemmet er der i loven fastsat en række vilkår for selve afsoningen. Disse vilkår skal accepteres og overholdes af den dømte. Som vilkår fastsættes, at der ikke må begås strafbare forhold under afsoningen, og at den dømte kun må forlade sin bopæl for at deltage i de aktiviteter, som tilsynsmyndigheden fastlægger tid og sted for. Det er videre et vilkår, at den dømte deltager i et undervisningsforløb hos Kriminalforsorgen. Undervisningen vedrører bl.a. spørgsmål som vold og misbrug og har til formål at forbedre den dømtes muligheder for at leve en kriminalitetsfri tilværelse. Endvidere stilles der krav om, at den dømte ikke bruger rusmidler under afviklingen af dommen. Endelig skal den dømte acceptere uanmeldte kontrolbesøg på bopælen og opkald per telefon og skal holde tilsynsmyndigheden underrettet om forhold af betydning for straffuldbyrdsen på bopælen. Andre vilkår kan fastsættes, hvis det vurderes nødvendigt og hensigtsmæssigt.

Hvis disse vilkår overtrædes, indberettes forholdet til Direktoratet for Kriminalforsorgen. Direktoratet har kompetencen til at tilbagekalde tilladelsen til afsoning i hjemmet, og afsoneren vil i sådanne tilfælde blive overført til fortsat afsoning i fængsel eller arresthus.

2.3 Samarbejde

Der er i lovgivningen om fuldbyrdelse af straf på bopælen anført, at der skal være samarbejde mellem Kriminalforsorgens afdelinger og de sociale myndigheder for unge under 18 år, for så vidt angår beslutningen om afsoningens form.⁶ Kriminalforsorgen skal altså i samråd med de sociale myndigheder vurdere, om afsoning i hjemmet er hensigtsmæssig, eller om den unges personlige forhold er så problematiske, at andre afsoningsformer er nødvendige.

Samarbejdet mellem myndighederne skal desuden omhandle afsoningens indhold, idet der skal ske en koordinering af handleplaner. Med indførelsen af fodlænkeordningen for unge under 25 år blev handleplanscirkulæret således ændret, så kravet om udarbejdelse af en handleplan også kom til at omfatte de 15-17-årige, som afsoner deres straf i hjemmet.⁷ I handleplanscirkulæret slås det fast, at der skal ske en koordinering af handleplanerne med kommunerne "... med henblik på at understøtte en langsigtet indsats og sikre kontinuitet i samarbejde over for fælles klienter".⁸ I cirkulæret angives endvidere, at det er Kriminalforsorgen, der skal tage initiativ til koordineringen af handleplaner, og at der, for de 15-17-årige hjemmeafsonere, skal tages kontakt med kommunerne samtidig med udarbejdelse af den første handleplan (§ 12, stk. 5).

---

⁶ Vejledning nr. 32 af 19. april 2006.

⁷ Jf. § 1, stk. 2, nr. 2 i cirkulære nr. 40 af 9. maj 2006.

⁸ Jf. § 10 i cirkulære nr. 40 af 9. maj 2006.

2.4 Aktivitetsskemaer

I forbindelse med indførelsen af fodlænkeordningen til unge under 25 år og ændringen af handleplanscirkulæret besluttede Direktoratet for Kriminalforsorgen imidlertid, at udarbejdelsen af et aktivitetsskema gør det ud for udarbejdelsen af en handleplan.⁹

Lovgivningen om fuldbyrdelse af straf på bopælen angiver, at der for alle dømte udarbejdes et aktivitetsskema af tilsynsmyndigheden inden afsoningen påbegyndes. Aktivitetsskemaet fastsætter de tidsrum, inden for hvilke den dømte skal opholde sig på sin bopæl, sit arbejde eller sin uddannelsesinstitution, og hvornår den dømte skal deltage i programvirksomhed. Det bliver ligeledes fastsat, hvornår den dømte kan forlade bopælen for at købe ind, vaske tøj og lignende. Aktivitetsskemaet giver dermed en detaljeret redegørelse for, hvad der skal ske under afsoningen.

Det er på denne baggrund, Direktoratet for Kriminalforsorgen har fundet, at aktivitetsskemaer for de unge, der afsoner i hjemmet, gør det ud for handleplaner. Som et led i koordineringen med kommunerne skal kommunerne dog orienteres om aktivitetsskemaerne.

3. Evalueringens data og metode

Evalueringen er primært baseret på oplysninger, der er udtrukket fra Kriminalforsorgens klientsystem. Der er indhentet oplysninger for alle unge, der ikke var fyldt 18 år på domstidspunktet. Konkret drejer det sig om unge, der har påbegyndt afsoningen mellem den 1. august 2006 og den 18. september 2007. Sidstnævnte afgrænsningsdato beror på undersøgelsens igangsættelsestidspunkt, mens førstnævnte skyldes, at oplysninger om hjemmeafsonere i klientsystemet først foreligger fra den 1. august 2006.

I alt 42 unge, som var under 18 år på domstidspunktet, og som har afsonet deres dom helt eller delvis i hjemmet, er omfattet af den følgende beskrivelse af afsoningsforløbet m.v. Den del af evalueringen, der angår samarbejdet mellem Kriminalforsorgen og andre myndigheder om afsoningsformen, omfatter derimod alene de unge, der ikke var fyldt 18 år, inden afsoningen i hjemmet påbegyndte.

Oplysningerne til brug for evalueringen er baseret på egnethedsvurderinger, personjournaler og notater fra klientsystemet. Der er indhentet oplysninger om den unge fra domstidspunktet, og til afsoningen afsluttes. Da oplysningerne ikke i alle tilfælde har været tilgængelige i klientsystemet, har Forskningsenheden anmodet om manglende oplysninger hos tilsynsmyndighederne.

Evalueringen af samarbejdet mellem myndighederne bygger på de unges personjournaler og tilsynsmyndighedernes notater. Såfremt Kriminalforsorgens afdelinger har taget kontakt til andre

---

⁹ Referat af IO-ledermøde d. 26.april 2006 og d. 27.juni 2006.

myndigheder og eksterne samarbejdspartnere, må dette således formodes at fremgå af journalerne og notaterne. Det vil dog ikke kunne udelukkes, at der kan have været kontakt mellem myndighederne, som ikke er anført i journalerne.

Til brug for evalueringen er der endvidere indhentet oplysninger fra Kriminalregisteret og CPR-registeret om henholdsvis tidligere kriminalitet og etnisk baggrund.

4. Beskrivelse af de unge og deres afsoning

Af de 42 unge, der ikke var fyldt 18 år på domstidspunktet, er alle, på nær én, drenge. Knap tre fjerdedele af de unge var 17 år på domstidspunktet, mens de resterende var 16 år. Ingen af de dømte unge var 15 år på domstidspunktet.

Med hensyn til etnisk baggrund er hovedparten af de unge, 83 pct., af dansk herkomst. Dette betyder, at mindst én af forældrene er af dansk oprindelse og født i Danmark. Af de øvrige unge er syv pct. indvandrere, mens ti pct. er efterkommere efter indvandrere.

De unge har typisk tidligere været straffet, idet lidt under tre fjerdedele, 71 pct., allerede inden den aktuelle dom var registreret i Kriminalregisteret. De tidligere straffe er især bøder og betingede domme. To unge har dog tidligere været idømt henholdsvis en ungdomssanktion og en ubetinget dom, og fire unge har tidligere fået tiltalefrafald. Halvdelen af de tidligere straffede, 53 pct., er dømt for vold, herunder vold mod tjenestemand og trusler om vold, mens en tredjedel er dømt for berigelseskriminalitet, heraf én for røveri.¹⁰ De resterende unge er dømt for færdselslovovertrædelser, overtrædelse af politivedtægten eller af ordensbekendtgørelsen.

Vold er også den form for kriminalitet, der for flertallet af de unge har udløst den aktuelle dom. 34 af de 42 unge er dømt for vold, typisk simpel vold (§ 244). De øvrige unge er dømt for røveri, brugstyveri, hærværk, salg af euforiserende stoffer eller falsk vidneforklaring.

De unge kan – for at være omfattet af fodlænkeordningen – være idømt op til tre måneder fængsel, men mere end to tredjedele, 29 unge, er idømt fængsel i højst en måned. Otte er idømt fra én til to måneders fængsel, mens fem unge har en dom på indtil tre måneders fængsel. Næsten alle de unge afsoner dommen fuldt ud. To af de unge med straffe på tre måneders fængsel bliver dog prøveløsladt efter at have afsonet to tredjedele af dommen.

Hovedparten af dommene er kombinationsdomme. Af de 33 kombinationsdomme, med op til 9 måneders betinget fængsel, inkluderer halvdelen vilkår om tilsyn og/eller hjælpeforanstaltninger. Sidstnævnte angår typisk vilkår om skolegang, uddannelse eller arbejde, men det kan også være

---

¹⁰ I tilfælde af flere tidligere lovovertrædelser er det her den alvorligste, der er angivet.

vilkår om fritidsbeskæftigelse, kontaktperson, at indgå i et SSP-projekt, psykologbehandling, alkoholbehandling eller deltagelse i behandlingsprogrammet Anger Management. Syv af de unge skal desuden afvikle samfundstjeneste som et led i dommen.

De otte IO-enheder har ikke alle lige stor erfaring med unge afsonere. IO-enheden i hovedstadsområdet har stået for godt en tredjedel af alle hjemmeafsoninger vedrørende unge under 18 år. Afdelingen på Sydsjælland og Lolland-Falster har haft i alt seks unge afsonere, afdelingen på Fyn fem, mens Jylland har haft i alt 18 unge hjemmeafsonere fordelt på otte i Syd- og Sønderjylland, fem i Østjylland, tre i Vestjylland og to unge i Nordjylland.¹¹

Sagsbehandlingstiden, dvs. tiden fra den unge bliver informeret om muligheden for at afsone hjemme og til, at Direktoratet for Kriminalforsorgen giver tilladelse hertil, kan vare op til knap syv måneder. For mere end tre fjerdedele, 78 pct., går der højst tre måneder.

Tilsigelsestiden, dvs. perioden fra tilladelsen gives, til dommen iværksættes, og afsoningen påbegyndes, varer for hovedparten af de unge højst en måned. For 79 pct. af de dømte iværksættes afsoningen således inden for 30 dage, mens det for de resterende ni personer varer indtil to måneder, før afsoningen påbegyndes.

På iværksættelsestidspunktet er en del af de unge fyldt 18 år. Fra domstidspunktet og til, de påbegynder afsoningen, fylder 15 unge 18 år, heraf er ni fyldt 18 år, inden ansøgningen om afsoning i hjemmet er modtaget af Kriminalforsorgen. Da kravet om samarbejde ikke gælder unge over 18 år, omfatter evalueringen, som nævnt, alene de unge under 18 år.

Tilladelsen til at afsone hjemme tilbagekaldes i fire af de 42 sager. De fire unge overføres derpå til et arresthus, et fængsel eller en pension for resten af afsoningsperioden. Tilbagekaldelsen sker både tidligt og sent i afsoningsperioden. I tre tilfælde skyldes tilbagekaldelsen manglende overholdelse af udgangs- og hjemkomsttider og i et fjerde tilfælde overtrædelse af alkoholforbudet.

De resterende 38 unge opfylder de fastsatte krav og vilkår. Det er i karakteristisk for de unge afsonere, at de har et støttende netværk i form af venner, kæreste og familie, at de har en tilknytning til arbejdsmarkedet eller er ved at uddanne sig, og at de er motiverede for at afsone med fodlænke. Dette lægges der også særlig vægt på ved vurderingen af de unges egnethed.

Fælles for de unge er, at de bor hjemme hos den ene eller begge forældre. Et par af de unge har boet på kollegium eller på skolehjem, men er i afsoningsperioden flyttet hjem til forælderen/forældrene. To tredjedele af de unge uddanner sig under afsoningen. 21 unge er i gang med et erhvervsfagligt uddannelsesforløb, idet de er ved at uddanne sig til maler, tømrer, industrislagter, smed, automekaniker, kok, murer m.v. Fire unge er i gang med en ungdomsuddannelse, handelsskolens grundud-

---

¹¹ Bornholm har ikke haft unge afsonere i den afgrænsede periode, som denne evaluering tager afsæt i.

dannelse eller gymnasium. Knap en fjerdedel, 24 pct., arbejder under deres afsoning som arbejdsdreng, lagermedarbejder, flyttemand eller cafémedarbejder. De resterende fire unge er hverken i gang med en uddannelse eller et arbejde. De er i stedet aktiveret på et samfundstjenestested, hvor de laver forefaldende arbejde.

5. Samarbejde

Det fremgår af personjournalerne, at der i 13 af de 27 forløb, der angår unge, der var under 18 år på iværksættelsestidspunktet, har været en eller anden form for samarbejde mellem Kriminalforsorgens afdelinger og andre myndigheder omkring afsoningens form og/eller omkring afsoningens indhold, herunder koordinering af handleplaner/aktivitetsskemaer. I et af de øvrige forløb er der tilsyneladende forsøgt etableret kontakt med kommunens familieafdeling, men der er ikke opnået kontakt. I de resterende 13 sager er der ikke i journalerne nævnt noget om samarbejde med eller kontakt til andre myndigheder. Ordet 'samarbejde' refererer her til orienterende kontakt og forespørgsler enten telefoniske eller per e-mail samt til deltagelse i fællesmøder.

Af de 13 forløb, hvor der har været en form for samarbejde, har samarbejdet i otte tilfælde omhandlet afsoningens form.¹² I syv tilfælde har der været et samarbejde med kommunen i forhold til beslutningen om afsoningsstedet, og i ét tilfælde er beslutningen taget sammen med det regionale misbrugscenter.

Der har endvidere været et samarbejde om afsoningens indhold i 10 af sagerne. Samarbejdet har haft følgende indhold:

- I to af sagerne har der været et samarbejde med misbrugsbehandlere. I det ene tilfælde, hvor der er et vilkår om misbrugsbehandling, er der kontakt med den kommunale sagsbehandler vedrørende betaling for behandlingen og med et rådgivningscenter for unge med misbrugsproblemer. I det andet tilfælde har der været kontakt med et regionalt misbrugscenter vedrørende behandlingen.
- Seks af de unge er tilknyttet kommunale tilbud eller foranstaltninger. Fire unge har eller får i forbindelse med dommen tildelt en støttekontaktperson af kommunen. I disse tilfælde samarbejder Kriminalforsorgen med støttekontaktpersonen om, hvordan denne kan støtte den unge under afsoningen. En ung tilknyttede et kommunalt tilbud, der søger at integrere unge i lokalmiljøet gennem praktikplads. Der er i denne forbindelse kontakt med den kommunale sagsbehandler. En af de andre unge er tilknyttet en lignende foranstaltning, idet der via kommunen er etableret et individuelt tilrettelagt erhvervsuddannelsesforløb. Den unge skal skifte arbejdsgiver under afsoningen, hvorfor uddannelsesvejlederen i kommunen tager kontakt til IO-enheden.

---

¹² Det samme er tilfældet, når alle de 33 unge, der ikke var fyldt 18 år, inden ansøgningen om afsoning i hjemmet var modtaget i Kriminalforsorgen, inkluderes i analysen.

- I yderligere ét tilfælde er der taget kontakt til kommunen i forbindelse med, at en ung skal aktiveres. Det besluttet sammen med den kommunale ungdomsvejleder, at den unge aktiveres på et autolakeringsværksted.
- For den sidste unge udveksles der alene informationer om den unges situation mellem kommunen og tilsynsmyndighederne i Kriminalforsorgen.

Vedrørende handleplaner har Direktoratet for Kriminalforsorgen, som nævnt, besluttet, at aktivitets-skemaer gør det ud for handleplaner for de 15-17-årige, der afsoner i hjemmet. De forpligtelser, som loven angiver som gældende for handleplanen, gælder dog også for aktivitets-skemaet, dvs. forpligtelsen til at samarbejde med kommunerne. Det fremgår af journalerne, at der i alle tilfælde er udarbejdet et aktivitets-skema. Ud over det, der ovenfor er nævnt vedrørende samarbejde med andre myndigheder, fremgår det videre af journalerne, at aktivitets-skemaet i ét tilfælde, i forlængelse af et i forvejen etableret samarbejde, fremsendes til kommunen.

Det skal tilføjes, at der ifølge oplysningerne i klientsystemet i ni tilfælde også er udarbejdet en handleplan. I en af sagerne er handleplanen drøftet med kommunen med henblik på udarbejdelsen af en fælles handleplan. Handleplanerne synes dog ikke at angå afsoningen i hjemmet, men er relateret til vilkår om tilsyn og/eller samfundstjeneste.

Det skal endelig tilføjes, at der i alle tilfælde har været et samarbejde med en kontaktperson på det uddannelses- eller arbejdssted, hvor den unge er under afsoningen. Eftersom det er et krav, at der skal udpeges en kontaktperson på uddannelsesinstitutionen eller arbejdspladsen, vil der, om end i varierende grad, være kontakt mellem tilsynsmyndigheden og kontaktpersonen. Kontakten omhandler især orientering om kontaktpersons rolle og opgaver, afsoningens iværksættelses- og afslutningsdato samt opfølgning på den unges overholdelse af beskæftigelseskravet.

Justitsministeriet
Lovafdelingen

Kontor: Strafferetskontoret
Sagsnr.: 2005-733-0013
Dok.: JOK40502

Besvarelse af spørgsmål nr. 6 af 16. februar 2006 fra Folketingets Retsudvalg vedrørende forslag til lov om ændring af lov om fuldbyrdelse af straf m.v. (Udvidelse af ordningen vedrørende fuldbyrdelse af straf på bopælen under intensiv overvågning og kontrol samt fragtelse af mulighed for udgang ved udeblivelse fra afsoning) (L 86).

Spørgsmål:

”Ministeren bedes oplyse, hvordan det nødvendige samarbejde mellem de sociale myndigheder og kriminalforsorgen sikres set i forhold til gruppen af unge?”

Svar:

I 1998 udsendte socialministeren og justitsministeren ”Vejledende retningslinier for samarbejdet mellem de sociale myndigheder og kriminalforsorgens institutioner og afdelinger”, jf. vejledning nr. 68 af 21. april 1998 som ændret ved vejledning nr. 142 af 26. juli 2001. Retningslinjerne omfatter bl.a. spørgsmålet om koordinering af behandlingsindsatsen over for gruppen af unge lovovertrædere.

I medfør af retningslinjerne koordineres det overordnede samarbejde i dag på regionalt niveau, og ofte koordineres indsatsen i forhold til særligt udsatte grupper (f.eks. unge lovovertrædere) og den enkelte klient. De 15-17-årige dømte, der efter forslaget vil få mulighed for at udstå straf på bopælen, omfattes af dette samarbejde.

Den 1. marts 2006 er nye regler om udarbejdelse af handleplaner efter straffuldbyrdelsesloven m.v. trådt i kraft, og disse regler tager sigte på dømte, som kriminalforsorgen og de sociale myndigheder i henhold til straffuldbyrdelsesloven m.v. og den sociale lovgivning har pligt til at udarbejde en handleplan for.

Med de nye regler systematiseres og ensartes den koordinerende indsats, som er beskrevet i retningslinjerne fra 1998, og reglerne indeholder frister for etablering af kontakt mellem samarbejdsparterne.

Efter reglerne påbegyndes den koordinerede indsats under den dømtes afsoning. Det er kriminalforsorgen, der har initiativpligten i forhold til kommunerne, mens kommunerne har ansvaret for opfølgning i sagerne.

Direktoratet for Kriminalforsorgen er opmærksom på, at det ved gennemførelsen af de foreslåede regler i givet fald skal sikres, at der samarbejdes på samme måde mellem kriminalforsorgen og de sociale myndigheder i forhold til de 15-17-årige, der udstår straf på bopælen under intensiv overvågning og kontrol.

Samarbejdsrelationerne mellem de myndigheder, som er involveret i indsatsen over for unge lovovertrædere, vil endvidere blive drøftet i det eksisterende kontaktudvalg mellem kriminalforsorgen, Socialministeriet og Beskæftigelsesministeriet. Det vil i den forbindelse blive vurderet, om der skal iværksættes tiltag for at intensivere det samarbejde, som eksisterer lokalt.